

Pohjanmaan toimintasuunnitelma 2018 -2019

Lähtökohdat toimintaan

Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA:n toimintaa suuntaa strategia, joka päivitetään vuoden 2018 keväällä. Kaikkien yhdentoista sosiaalialan osaamiskeskuksen tavoitteena on vuosina 2018–2020 yhteisesti edistää tutkimusperustaista sosiaalialan kehittämistä, varmistaa osaamiskeskusten toimintaedellytykset sekä vahvistaa sosiaalialan kehittämisedellytyksiä, -rakenteita ja –sisältöjä sote-uudistuksessa. Sosiaalialan osaamiskeskukset turvaavat tutkimustietoon, asiantuntijaosaamiseen ja lainsäädäntöön perustuvaa sosiaalialan kehittämistä.

SONet BOTNIA:n strategiapäivässä pohdittiin osaamiskeskustoiminnan kehittämistä ja sitä tällä hetkellä ohjaavia tekijöitä. Keskustelussa nousi esille mm. seuraavia sisältöjä, jotka on tärkeää huomioida sote- ja maakuntauudistuksen siirtymävaiheessa niin strategisesti kuin toimeenpanossakin - ja samalla alueellisten ja osin myös valtakunnallisten toimijoiden yhteistyössä:

- sosiaalityön/sosiaalisen merkityksen vahvistaminen nyt ja tulevaisuudessa
- tietotuotanto & palvelujärjestelmän ajankohtaisiin tietotarpeisiin vastaaminen
- vaikuttavuuden ja mitattavuuden edistäminen sekä indikaattorityö
- integraation edistäminen maakunnassa ja organisaatorakenteissa yli maakuntien
- vahvan pysyvän ja monialaisen TKKI -rakenteen muodostaminen
- monialaisuuden varmistaminen
- asiakkaan osallisuuden ja valinnanvapauden edistäminen (ml. järjestöyhteistyö).

SONet BOTNIA:n toiminta tukee sote- ja maakunta-uudistuksen ja sen yhteistyörakenteiden sekä sisältöjen valmistelua. Tavoitteena on myös liittää sosiaalialan osaamiskeskusten toiminta lakiin pohjautuviin uusiin tutkimuksen ja kehittämisen rakenteisiin - joko sopimus- ja verkostopohjaisesti tai kiinteänä osana rakennetta. Toimintamme tukee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työtä, ja siinä sosiaalialan ja sosiaalityön osaamisen kehittämistä verkostotoiminnan ja muiden valittujen toimenpiteiden avulla. Tämän toimintasuunnitelman useimmat tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet liittyvät laajempaan suunniteltavan rakenteen tai verkoston toimintaan. Näistä syistä toimintasuunnitelmassa on sekä konkreettisesti vuoden aikana toteutettavia sisältöjä että rakenteita valmistelevia tavoitteita, visioita, joiden toteuttaminen aloitetaan vuoden 2018 aikana. SONet BOTNIA:n toiminnassa sovitetaan myös yhteen valtakunnallista ja alueellista kehittämistä niin, että toiminta konkretisoituu omassa maakunnassa sen tarpeita palvellen. Edistämällä kokeilukulttuuria sekä järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia tuemme muutoksen toteuttamista.

SONet BOTNIA:n sisällölliset painopisteet Pohjanmaalla

1. Sosiaalialan käytännönläheinen kehittäminen ja integroituvat palvelut tulevassa kunta-maakunta-yhteistyöalue-rakenteessa ja valinnanvapauden mallissa

- Sosiaalisen esiin nostaminen sosiaalialan palveluiden ja toimintakäytäntöjen kehittämisessä: työpaalliset tilaisuudet digitalisaatiosta sosiaalihuollossa ja sosiaalityössä, maakunnallinen aikuissosiaalityö, sosiaaligerontologia vanhuspalveluissa, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön yhteistyöhön sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön yhteistyökohtiin perehtyminen
- Vanhustyön ja ikäihmisten palvelut:
 - vahvistamme gerontologinen sosiaalityö / sosiaaligerontologista tietoa ja osaamista toimintakyvyn tukemisessa ja sosiaalisten näkökohtien ratkaisemisessa yhteistyökumppaneidemme kanssa esim. toimintakäytäntöinä sosiaalinen kuntoutus, palveluohjaus, neuvonta ja asiakassuunnitelmat

- rakennamme yhteistyössä kahden sosiaalialan osaamiskeskuksen ja Gerda-verkoston avulla (ml. Uumaja) toimivan ikäihmisten kehittämis- ja tutkimusverkoston kutsuen mukaan Pohjanmaan keskeisiä toimijoita
- Valtakunnallisen PRO SOS uudenlaista sosiaalityötä rakentamassa- hanke (2017-2018) ja jatkorahoitushaun valmisteleminen puoleksi vuodeksi eteenpäin painottuen työikäisten sosiaalityön maakunnalliseen toteuttamiseen edistämiseen. Mahdollisten muiden hankkeiden suunnittelussa huomioidaan osallisuus- hyvinvoinnin edistäminen-työllisyys- yhdyspinnat
- Lastensuojelu
 - Pohjanmaan LaPe-hankkeessa vahvistamme lastensuojelussa tietoon perustuvaa työskentelyä asiakaslähtöisen tietotuotannon kokeilun avulla avohuollossa hankeconsortion toimijoiden yhteistyönä sekä osallistumme hankearviointin toteuttamiseen
 - OT-keskusten suunnitteluun osallistuminen tukemalla koordinoitua ja toimintaa maakunnan näkökulmasta
 - Lapsen edunvalvonta- koulutukseen osallistumiseen uusi mahdollisuus työntekijöille
 - Yhteiskehittämöt, jotka ovat THL:n, Lape-hankkeen ja sosiaalialan osaamiskeskusten verkostotapahtumia lastensuojelun valtakunnallisessa kehittämisessä. Teemoinamme ovat monitoimijainen arviointi, lastensuojelun terapeuttinen laitostkasvatus sekä perhetyö ja perhekuntoutus-temoista useamman osaamiskeskuksen yhteistyönä (webinaarit)
- Vammaistyön työkokous uudistuvaan vammaispalvelulakiin perehtyen kolmen pohjalaismaakunnan yhteistyönä, mikäli lainsäädäntö valmistuu
- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyön tukeminen esim. lainsäädäntö sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyössä sekä toimintakäytäntöjen kehittämisessä paljon palveluita tarvitseville asiakkaille
- Edistää digitaalisten palveluiden kehittämistä asiakastyön käytäntöihin hyödyntäen myös sosiaalialan osaamiskeskusten digi-selvitystä
- Järjestöjen mukanaolo kehittämisessä tiedon, osaamisen ja näkemyksen tuojana sosiaaliin kysymyksiin kansalaislähtöisenä toimijana

2. Sosiaalialan alueellisen tiedontuotannon vahvistaminen: tutkimustietopohjan, sosiaalityön sekä muun sosiaalitieteellisen tutkimuksen vahvistaminen sote- ja maakuntauudistuksen tukena

- Tutkimusperustaisuuden vahvistaminen tiivistämällä yhteistyötä korkeakoulujen ja järjestöjen kanssa
 - korkeakoulujen tekemät sosiaalityön ja sosiaalitieteelliset soteen liittyvät tutkimuskatsaukset esiteltäviksi sovituille foorumeille esim. ohjausryhmään
 - kerätään kokemukset Lape- ja PRO SOS-hankkeiden TIPS-työskentelystä ja jatkosuunnitelma
 - kohti tutkimusohjelmaa
- Rajataan tiedontuotannon sisältö, viedään se konkreettiselle tasolle toteutettavaksi
 - tiedontuotanto sosiaalialan palveluiden ja toimintakäytäntöjen kehittämisen avuksi niin, että koostamme työntekijöiltä kerättävää tietoa työpajojen (asiantuntijatieto palvelumuo-
toilun tueksi)
 - perehdyttäminen erilaiseen tietoon ja tiedonkäyttöön muutoksen tukena esim. hyödynnetään indikaattoritietoa ja tiedon tulkinta korkeakouluopiskelijoiden opinnoissa
 - asiakaslähtöinen tietotuotanto palveluiden laadun seuraamiseksi: kokeilu asiakaspalautteen keräämiseksi lastensuojelun avohuollon asiakkailta (asiakasosallisuuteen perustuvan tietotuotannon kehittäminen)
 - järjestöjen asiantuntemuksen ja kokemusosaamisen mukaan tuominen asiakaslähtöiseen tietotuotantoon ja palveluiden kehittämiseen
- Vaikuttavuuden arvioinnin käytäntöjen ja välineiden kehittäminen
- Osallistumme Vaasan sosiaali- ja terveystieteiden päivien suunnitteluun ja toteutukseen

3) Alueellisten, tutkimuspohjaisten tiedontuotannon rakenteiden ja ketterien, dynaamisten tietokäytäntöjen visiointi ja kestävä kehittäminen rakenteet

- Osallistumme keskusteluihin ja työryhmiin, joissa kohdennetaan tutkimus- ja kehittämisvoimavaroja rakenteen ja toiminnan sisällön syntymiseksi
 - o Osallistumme Pohjanmaan TKKI- toiminnan ja sen rakenteen valmisteluun. Tuemme TKKI- toiminnan toteutumista ja suunnittelua verkostojemme kanssa käytännön kokeilujen avulla yhteistyössä korkeakoulujen tmv. yhteistyökumppaneidemme sekä terveydenhuollon kanssa. Rakenteet muodostuvat alueellisesti maakuntien ja Länsi-Suomen yhteistyöalueen TKKI-yhteistyön avulla sekä valtakunnallisten toimijoiden kuten THL:n, STM, Kuntaliiton ja Kela.
- Vahvistamme sosiaalialan käytännönläheistä kehittämistä ja yhteistyötä korkeakoulujen opetus- ja tutkimustoiminnan ja kuntien käytännön työn välillä
 - LaPe- ja Pro-SOS-hankkeiden hyödyntäminen (TIPS)
 - Kokeillaan ja kehitetään yhteiskehittämö-rakennetta lastensuojelun yhteiskehittämispäivien avulla. Yhteiskehittämö on valmisteille oleva sosiaalihuollon lapsi- ja perhepalveluiden sekä lastensuojelun erityisosaamisen kansallinen tutkimus- ja kehittämisrakenne. Toimintamalli on kolmitasoinen ja sinä mukana ovat kansallisen tason (THL, STM), sosiaalialan osaamiskeskukset yhteistyössä yhteistyöalueen, maakunnan ja paikallisen tason toimijoiden kanssa (kunnat yms.) (ks. substanssikehittäminen kohta 1, jossa kolme yhteiskehittämispäivää)

4) Sosiaalialan ja monialaisen tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen edistäminen

- Vaasan VaLas - hankkeen työskentelystä tiedottamalla tuemme muiden kuntien ja Pohjanmaan valmistautumista Kanta-käyttöönottoon. Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönottoprosessin läpivienti etenee vaiheittain ja tuemme kuntia liittymään prosessiin.
- Sosiaali- ja perusturvajohtajien kokoukset ml. esimiestyötä tekevät
- Kansa-hanke 2 (2018-2019): määrämuotoinen kirjaaminen ja valtakunnalliset asiakirjarakenteet – tietojärjestelmien ja toiminnan muutos (hallinnoija Socom nyt myös hyvinvointialan liitto, sosiaalialan koulutusorganisaatiot 2018-2019)
- kansalaislähtöisen ja kohderyhmittäisen hyvinvointitiedon tulkinnan edistäminen korkeakouluyhteistyönä esim. fokus-ryhmätyöskentelynä

5) Pohjoismainen erityistehtävä:

- Kooste LaPe-hankkeen yhteyteen monikulttuurisuuden näkökulmasta Ruotsista
- Pohjoismainen koottu ja arvioitu tieto valinnanvapauden toteutuksesta koko sosiaalialan osaamiskeskusverkoston, sote- ja maakuntaudistuksen valtakunnallis-alueellisten yhteistyökumppaneiden käyttöön